

કર્માએ હાજત (સંડાસ જવાના શિષ્ટાચાર)

- (૧) સંડાસ જતી વખતે કોઈ એવી વસ્તુ સાથે ન રાખવી જોઈએ, જેમાં અલ્લાહનું નામ હોય; જેમ કે કુર્અનની આયત અથવા હદ્દીસ કે કોઈ અન્ય પવિત્ર વસ્તુ — સિવાય એ કે અવસર એવો હોય કે જો લઈ જવામાં ન આવે તો ખરાબ થઈ જશે.
- (૨) લોકોની નજરોથી દૂર આડમાં જવું જોઈએ, અથવા એવી જગ્યાએ ન જવું જોઈએ જ્યાં લોકોને તકલીફ પહોંચી શકતી હોય.
- (૩) સંડાસ જવાની દુઆ પઢવી જોઈએ. રસૂલુલ્લાહ ﷺ આ દુઆ પઢતા હતા :

بِسْمِ اللَّهِ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخَبَثِ وَالْخَبَائِثِ.

અર્થાત્, હે અલ્લાહ ! અમે તારું શરણ માંગીએ છીએ નર શૈતાનોથી અને માદા શૈતાનોથી.

- (૪) સંડાસ કરતી વખતે વાત ન કરવી જોઈએ.
- (૫) કિબ્લાના આદર માટે ન કિબ્લા તરફ ચહેરો કરીને બેસો અને ન તો તેના તરફ પીઠ કરીને. હા, જો ધરમાં હોવ તો આવું કરવામાં કોઈ વાંધો નથી..
- (૬) મળ-મૂત્ર માટે બેસતી વખતે એ વાતનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે કોઈ એવી જગ્યાએ ન બેસવામાં આવે કે ગંદકી તેના તરફ જ આવે અને વ્યક્તિ તેનાથી બચી ન શકે, અથવા કોઈ દર, કોઈ કાણું કે તિરાડમાં મળ-મૂત્ર કરવામાં ન આવે, કેમ કે આ જાતોના રહેવાની જગ્યાઓ હોઈ શકે છે, અથવા તેમાં સાપ-વીદ્ધ હોઈ શકે છે.
- (૭) સંડાસ માટે લોકોના રસ્તામાં ન બેસવું જોઈએ અને ન છાંયડામાં, કે લોકોને તકલીફ પહોંચે. રસૂલુલ્લાહ ﷺ ફરમાવ્યું :

«اتَّقُوا اللَّعَانِينَ» قَالُوا: وَمَا اللَّعَانِينَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الَّذِي يَتَخَلَّ فِي طَرِيقِ النَّاسِ، أَوْ فِي ضَلَالِهِمْ»

અર્થાત્, બે પ્રકારના તિરસ્કૃત લોકોમાંથી ન બની જાઓ. પૂછવામાં આવ્યું : એ બે કોણ છે ? આપ ﷺ એ ફરમાવ્યું : એક તો તે જે રસ્તામાં બેસીને સંડાસ કરે અને બીજો તે જે છાંયડામાં બેસીને સંડાસ કરે. (મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ, અહમદ)

- (૮) ઠરેલ કે સ્થિર પાણીમાં પેશાબ ન કરવો જોઈએ. એ જ રીતે એ જગ્યાએ જ્યાં લોકો નહાતા હોય. રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الرَّاكِدِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ مِنْهُ»

અર્થात्, તમારામાંથી કોઈ ઠરેલા કે સ્થિર પાણીમાં પેશાબ ન કરે અને પછી પાક થવા માટે એ જ પાણીનો ઉપયોગ કરે. (મુસ્લિમ)

- (૯) બેસીને પેશાબ કરવો જોઈએ. પાક રહેવા માટે આ વધારે સારું છે.
- (૧૦) પાક થવા માટે ડાબા હાથનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. હજરત હફસા رض થી રિવાયત છે કે રસૂલુલ્લાહ صل ખાવા-પીવા અને આપ-લે માટે જમણા હાથનો ઉપયોગ કરતા હતા અને ડાબા હાથનો ઉપયોગ તેના સિવાય અન્ય કામો માટે કરતા હતા. (અબૂ દાઉદ, ઈબને માજા, અહમદ)
- (૧૧) સંડાસ કરી લીધા પછી સાબુ વગેરેથી હાથ ધોઈ લેવા જોઈએ.
- (૧૨) જાજરુથી નીકળતી વખતે જમણો પગ પહેલા બહાર કાઢવો જોઈએ અને આ દુઆ પદવી જોઈએ – ગુફરાન-ક – હજરત આઈશા رض ની રિવાયત છે કે જ્યારે આપ صل જાજરુમાંથી બહાર આવતા તો ‘ગુફરાન-ક’ કહેતા. (મોટાભાગના હંદીસવેતાઓ)

